

Állami földprivatizáció – intézményesített földrablás (I. rész)

Kategória: [2016. január](#)

Írta: DR. Ángyán József

Az állam tulajdonában lévő közös nemzeti földvagyonunk kiárusítását kezdetben hírzárlat övezte, majd a nyilvánosságra kerülő tiltakozások hatására egyre erősödő kormánypropagandával próbálták ellensúlyozni a civilek és az ellenzék ellenállását. A területért felelős miniszter a FIDESZ XXVI. kongresszusán (2015. december) egyenesen úgy fogalmazott, hogy „*az ellenzék azt akarja, hogy a magyar föld bárkié legyen, csak a magyar gazdáké ne.*” Azt állította, hogy az ellenzék gazdaellenes ligát alakított, éppen ezért a magyar gazdák csak a Fidesz–KDNP-re számíthatnak.^[1] De arra az egyszerű kérdésre, hogy **miért is kell az állami földeket újra eladni, arra észérvek, értelmes magyarázatok alig hangzottak el.** Ahhoz, hogy a tényleges érdekeket, folyamatokat és az egész társadalmat érintő veszélyeket, sőt fenyegetéseket megértsük, érdemes egy kicsit a dolgok mögé nézni.

1.) A probléma

A **nemzetek modernkori biztonsága** ma már nem csak a honvédelem állapotától függ, sokkal inkább attól, hogy kinek a kezében vannak azok a természeti erőforrások és rendszerek, amelyekkel a környezet és az alapellátások (élelem-, az ivóvíz- és energiaellátás) biztonsága megteremthető. Ezek között is kiemelt szerepet játszik az élelmiszer- és élelmiszer-biztonság megteremtésének alapeszköze, egyben a nemzeti szuverenitás egyik legfontosabb megtestesítője, a **termőföld**.

A 2010 tavaszára kiérlelt és meghirdetett néppárti **vidékstratégia** – melynek kidolgozásában magam is tevékeny szerepet vállaltam – a saját tradícióinknak és az európai agrármodellnek egyaránt megfelelt. A modell azt célozta, hogy a kis és közepes családi gazdaságok és a szövetkezetek összekapcsolódjanak a helyi és területi szinteken, hogy város és vidék egymást erősítse. Ennek keretében a kormányzat az akkor még **gyarapítani tervezett állami földvagyon** kedvezményes feltételű **tartós földbérlet** formájában bocsátotta volna a helyben lakó, gazdálkodó családok rendelkezésére – közülük is elsősorban a gyermekek vállaló családok részére.

A második Orbán-kormány az emberek elsősorban többsége által támogatott agrár- és vidékstratégiát^[2] kormányhatározatban^[3] rögzítette. A Vidékfejlesztési Minisztérium parlamenti államtitkáraként, a Nemzeti Vidékstratégia kidolgozásának irányítójaként, számomra már 2011 őszére világossá vált, hogy a **gyakorlat ettől a stratégiától gyökeresen eltér**. Egyre inkább egy legújabb kori feudális, **hűbéri^[4] birtokadományozó rendszer** látszott körvonalazódni, melyben az állam a gazdálkodó családok és helyi közösségek helyett a politika-közeli érdekeltségekkel, rokoni-baráti körökkel, továbbá a globális és hazai spekuláns tőkével, annak oligarcháival köt szövetséget. **Ma Magyarországon államilag támogatott földspekuláció, intézményesített földrablás zajlik** – földügyi elemzéseim eredményein^[5] túl egyre több jel^[6] erre mutat. A vidék a földügy kapcsán a spekuláns tőke összeütközésének egyik legdurvább terepévé válik, végveszélybe sodorva a folyamatnak egyébként is teljesen kiszolgáltatott gazdatársadalmat, sőt: az egész társadalom élelmiszeri biztonságát.^[7]

2.) A földspekuláció alapja

A **magánvagyonok gyarapításának** legegyszerűbb módja a mások által felhalmozott értékek és kasszák megrablása. Első számú **forrása** a generációk során felhalmozott **közös vagyon, melynek kezelését a nemzet saját államára bízta**. Ha az állam maga áll át a tőke oldalára, akkor a nemzet vagyona, a **termőföld^[8]** súlyos veszélybe kerül. Magyarországon az államhatalom immár 2-3 évtizede zsákmányszerző érdekcsoportok fogságában van, azok igényeit igyekszik minden eszközzel kiszolgálni.^[9] Az állam által támogatott **spekulatív földszerzés is e magánvagyonok gyarapítását szolgálja**.

De vajon miért veti rá ilyen mohón magát a spekuláns tőke a termőföldre? Mik lehetnek a **spekuláció fő motívumai?**

Minden kétséget kizáróan várható egy **növekvő élelmiszerkereslet a világban**, ami stratégiai, nemzetbiztonsági kategóriába emeli az élelmiszertermeléssel szoros kapcsolatban lévő piacokat, természeti erőforrásokat. **Akik ezeket kezükben tartják, monopolhelyzetbe jutnak**. Mindez olyan **potenciális nyereséget ígér**, amely már eléri a nagy tőkeérdekeltségek ingerküszöbét.^[10]

De nem elhanyagolhatóak azok a közös kasszából megszerezhető tekintélyes **agrártámogatási összegek**, amiket ma az európai közös agrárpolitika (KAP) a földhasználóknak juttat. (Minden hektár megművelt földterület után 69 ezer Ft/év/hektár föld-alapú támogatás...)

Végül, de egyáltalán nem utolsósorban megállapíthatjuk, hogy a **spekuláció arra az elhibázott csatlakozási megállapodásra épül**, amit az első Orbán kormány tárgyal meg, majd a Medgyessy kormány kötött az EU-val. Azzal, hogy a tőke-javak közé, azaz a tőke szabad áramlása kategóriájába emelték a termőföldet, meg kellett nyitnunk a földpiacunkat 2014-ben. A hazai (0,5–3 millió Ft/ha szántó) és a nyugat-európai (10–25! millió Ft/ha szántó) **földárbeli különbségek** a piac-liberalizáció kézzelfogható közelségében elképesztő **extraprofit ígérteket hordozzák!^[11]**

Így az erős érdekérvényesítő képességű, nagy tőkeerejű **gazdasági érdekcsoportok** még a földpiac liberalizációja előtt **meg akarják szerezni** ezt az alap-erőforrást. Ezért a gazdaságpolitikát úgy alakítják döntéshozó pozícióba helyezett embereikkel, hogy azok elhárítsák a spekuláció útjában álló akadályokat, a jogi és intézményi feltételek számukra kedvező alakításával.

3.) Az eredeti földügyi alapkoncepció

A **2010-es országgyűlési választásokat megelőzően** a FIDESZ és szövetségesei azt hirdették, hogy olyan nemzetbiztonsági stratégiai területeken mint az élelmiszergazdaság, az államnak tulajdon kell szereznie, és fel kell vásárolnia az eladásra felkínált földterületeket. Ezt a szándékot a 2010-ben elfogadott Nemzeti Földalapról Szóló Törvény, majd a 2012-ben kormányhatározattal megerősített Nemzeti Vidékstratégia

is deklarálta. Magam is ennek tudatában vállaltam államtitkári szerepet a második Orbán kormányban. Ekkor még maga a miniszterelnök is többször nyilvánosan hangoztatta, hogy „**földet nem eladunk, hanem veszünk**”.

Ez a törekvés tökéletes összhangban volt saját történeti alkotmányunk szellemével, és **nem csupán saját tradícióinknak felelt meg**. Számos ország gyakorlatában is fellelhető. Eszerint az állam tulajdonában lévő közös nemzeti **földvagyonunk, forgalomképtelen kincstári vagyonként** nem lenne kivásárolható, annak eladására az államot senki nem kényszeríthetné. Nemzeti szuverenitásunkat e fontos stratégiai erőforrásunk felett is megőrizhetnénk.^[12]

4.) Döntés az állam földek dobra veréséről

A **Kormány** azonban 2015 augusztusában úgy döntött, hogy az év végéig **dobra veri a tulajdonában lévő mezőgazdasági területek túlnyomó többségét**. Tette mindezt akkor, amikor a menekültválság kibontakozására irányult minden figyelem. Miközben a kormányzati kommunikáció folyamatosan gerjesztette a társadalmi feszültséget, elindították a „nemzeti konzultációt” – országgyűlési felhatalmazás nélkül. Azt viszont nem verték nagydobra, hogy a földek eladásából befolyó pénzüsségeket nem kívánják termőföldvásárlásra fordítani. Ezzel megsértették a Nemzeti Földalapról Szóló Törvényt, és figyelmen kívül hagyták az Alkotmány Bíróság döntését.^[13]

A lépés súlyának megítéléséhez ismernünk kell **földvagyon fő területi jellemzőit**:

Magyarország földterületének fő művelési ágak szerinti megoszlása (KSH, 2014.)

Művelési ág	Terület	
	ezer ha	%
szántó	4.331	46,6
kertészet (zöldség+gyümölcs+szőlő)	254	2,7
gyep	761	8,2
Mezőgazdasági terület	5.346	57,5
erdő	1.936	20,8
nádas + halastó	103	1,1
Termőterület	7.385	79,4
művelés alól kivett terület	1 918	20,6
Összes terület	9 303	100,0

E nemzeti földvagyonból **az állam tulajdonában** ma még mintegy 2,15 millió hektár terület van, amely 1,7 millió hektár termőterületből (500 ezer hektár mezőgazdasági és 1,2 millió hektár erdőterületből), továbbá 450 ezer hektár, művelés alól kivett – pl. természetvédelmi, honvédelmi – területből tevődik össze. A témánk szempontjából fontos mintegy 1,7 millió hektár állami tulajdonban lévő mező- és erdőgazdasági terület **az ország termőterületének 23 százaléká**.

A **menekültválság árnyékában statáriális gyorsasággal jutott el az állami földek privatizálása** a téma felvetésétől az árverezések lefolytatásáig. Ez arra utal, hogy mindent részletesen előkészítettek. **Jakab Istvánnak**, a MAGOSZ elnökének, az Országgyűlés Fideszes alelnökének jutott az a pártfeladat, hogy a gazdatársadalom nevében követelje az állami földek eladását. Ebben az sem zavarta, hogy ő maga korábban így fogalmazott: „*A vidéken élők számára visszafordíthatatlan, végzetes következménnyel járna, ha az állami földeket eladná a kormány.*”^[14] A tavaszi ülészak zárása előtt néhány nappal, 2015. június 30-án, e korábbi véleményével szöges ellentétben foglalt állást. Minden jel arra mutat, hogy Jakab István napirend előtti felszólalása^[15] volt a kommunikációs **nyitánya** a folyamat elindításának. Jakab ezt több fórumon és interjúban megismételte.^[16] Ezt követően a MAGOSZ-FIDESZ érdekeltségű *Nemzeti Agrárgazdasági Kamara* (NAK) Országos Elnöksége is azonnal állásfoglalást^[17] adott ki, és támogatásáról biztosította a felvetést.^[18] A **Kormány** a szinte azonnal meginduló civil tiltakozások^[19], valamint az alkotmánybírósági keresetek^[20] ellenére augusztus végén már dönt^[21] az állami földek értékesítéséről. Szeptember 21-én kiadják a „*Földet a gazdáknak!*” programra hivatkozó kormányhatározatot^[22], és az első árverések november 16-án megkezdődnek. A folyamat 2016. február végére feltehetően le is zárul.

Időközben Gyórfy Balázs, a NAK elnöke, a FIDESZ országgyűlési képviselője október 27-én a földbérleti szerződések és díjak változtatását lehetővé tevő módosító indítványt nyújtott be a földforgalmi törvényhez.^[23] – feltehetően a tulajdont szerző kedvezményezettek nyomására. Miután nem sikerült az elfogadáshoz szükséges kétharmados többséget megszerezni, újabb módosító indítványt nyújtott be. Ezúttal a Polgári Törvénykönyv módosításával próbálkozott^[24], melyet az Országgyűlés december 15-én el is fogadott. Így már lehetővé vált, hogy a korábbi földbérleti szerződéseket megszüntessék, és az új szerződésekben már más bérleti díjakat határozzanak meg.

Mit is tartalmaz a kormányzati döntés? Az erről szóló kormányhatározat^[25] úgy rendelkezik, hogy a helyben lakó magyar földművesek - az erdők és természetvédelmi területek kivételével - a Nemzeti Földalapba tartozó földterületekből földtulajdont vásárolhatnak. A program keretében 400 ezer hektár állami kézben lévő szántót, legelőt illetve gyümölcsöst és halastavakat, összesen 52 ezer földrészletet kívánnak privatizálni. **Ez mintegy 80 százaléká** a nagyrészt bérbe adott, eddig is gazdálkodásra használt, **élelemtermelésre alkalmas állami mezőgazdasági területeknek**. A jelenlegi bérlőknek elővásárlási joguk van, akár licitálás nélkül ők vásárolhatják meg a földet. Az akcióhoz az állam az MFB-n keresztül, közpénzekből finanszírozott, minimális kamatterhű, kis törlesztésű, 20 éves futamidejű, hazai és európai támogatásokból fedezhető hitelt nyújt. A kormány tehát **gyakorlatilag ingyen juttatja tulajdonhoz** a neki tetsző vásárlókat.

Az állami földek „értékesítéséről” hozott döntéssel az ország vezetése súlyos határkőhöz érkezett. A **lépés egyszerűen nem minősíthető másként, mint** közös nemzeti vagyonunk stratégiai, nemzetbiztonsági jelentőségű maradékának szemérmetlen, erkölcstelen dobra verése, a közjó helyett a magánérdekek érvényesítése, mégpedig tudatos kormányzati támogatással, és a közvélemény megtévesztésével. A

magánvagyonok erkölcsi gátak nélküli gyarapításának persze a legegyszerűbb módja a közösségek által felhalmozott értékek, azaz a nemzeti vagyon széthordása, és ezzel együtt a közös kasszák kifosztása. Véleményem szerint ez a most tervezett akció sem más, mint **a közösség kormány által támogatott, mohó, zsákmányszerző megrablása**, mely önmagában is egy gátlástalan, korrupt, félfedális, hűbéri birtokadományozó rendszer kiépülését jelzi. Felelős értelmiségiként és magyar állampolgárként ez ellen szót kell emelni. [26]

A szerző, Ángyán József a Szent István Egyetem nyugalmazott egyetemi tanára, az MTA doktora, a volt Vidékfejlesztési Minisztérium egykori (2010-2012.) parlamenti államtitkára.

Az elemzés II. része itt olvasható: <http://www.magyardiplo.hu/index.php/archivum/2016/206-2016-januar/2068-allami-foldprivatizacio-intezmenyesített-foldrablas-ii-resz>

[1] **Fazekas Sándor** a Fidesz XXVI. kongresszusán: <http://www.fidesz.hu/hirek/2015-12-13/a-magyar-fold-maradjon-magyar-kezben/>

[2] **Nemzeti Vidékstratégia:** <http://videkstrategia.kormany.hu/>

[3] **A 1074/2012. (III. 28.) Korm. határozat** a Nemzeti Vidékstratégia végrehajtásával összefüggő feladatokról, Magyar Közlöny, Budapest, 2012/35. szám (2012. március 28.), 6731. p., <http://www.kozlonyok.hu/nkonline/index.php?menuindex=200&pageindex=kozltart&ev=2012&szam=35>

[4] **A hűbéri állam:** http://www.rubicon.hu/magyar/oldalak/a_huberi_allam/

[5] **Jelentések a földről:** http://kiegyenafold.hu/angyan_jelentesek.php

[6] **Földügyek:** <http://k-monitor.hu/adatbazis/cimkek/visszaeles-a-foldpalyazatoknal>

[7] **Ángyán József – Ónodi Gábor**(2003): Mi történik itt a vidékkel? (Agrár-blöffök, elhallgatások és „lezsugázások”), A Falu, 2003. Tél, XVIII. évf., 4. sz., 5-24. p.

[8] **Földügyek, földpiac - elemzések, cikkek:** <http://www.agrarszektor.hu/rovat/foldpiac/>

[9] **Ángyán József** (2014): Város és vidék közös sorsa (gondolatok az ország állapotáról, földügyekről, magán- és közérdekekről, hatalmi manipulációról és felelősségről), Művelődés–Népfőiskola–Társadalom, Budapest, 2014/3. sz. (Beszélgetések a diófák alatt), 16-31. p.,

http://www.nepfoiskola.hu/userfiles/file/mnt_lap/mnt_2014_3.pdf <http://www.kiegyenafold.hu/vzhn.php?id=12244>

[10] **Piaci harc:** http://www.portfolio.hu/vallalatok/agrar/milliardosok_harca_a_mezogazdasagban.193184.html

[11] **Szilágyi Péter Zoltán** (2008): Külföldiek termőföldtulajdon szerzése Európában, Országgyűlési Könyvtár, Budapest, 46 p.

[12] **Tanka Endre** (2015): Országvesztés intézményesített földrablással, Agroinform Kiadó, Budapest, 192 p.

[13] **Döntött az Alkotmánybíróság:** <http://blog.atlatszo.hu/2015/12/dontott-az-alkotmanybirosag-csak-foldvasarlasra-fordithatja-az-allam-a-foldarveresek-beveteleit/>

[14] **Jakab István korábbi véleménye** az állami földek eladásáról: Polgár Info, Vita a Nemzeti Földalapról, 2007. július 27.,

<http://www.polgarinfo.hu/modules.php?name=News&file=print&sid=3002>

[15] **Jakab István** - kormányzati eredményeket méltató és az állami földek eladását követelő – **2015. 06. 30-i országgyűlési felszólalása:**

[http://sgis.parlament.hu/archive/playseq.php?](http://sgis.parlament.hu/archive/playseq.php?date1=20150630&time1=085534&offset1=004959.48&date2=20150630&time2=085534&offset2=005511.57&type=real)

[date1=20150630&time1=085534&offset1=004959.48&date2=20150630&time2=085534&offset2=005511.57&type=real](http://sgis.parlament.hu/archive/playseq.php?date1=20150630&time1=085534&offset1=004959.48&date2=20150630&time2=085534&offset2=005511.57&type=real)

[16] **MAGOSZ követelés:** <http://www.szon.hu/magosz-a-kormany-teremtse-meg-a-lehetoseget-a-foldvasarlasnak/2868638>

<http://www.szon.hu/magosz-ne-csak-berlok-tulajdonosok-legyenek-a-gazdak-a-foldeken/2869212>

[17] **Elnökségi állásfoglalás és Jakab interjú** a NAK lapjában: <http://www.greenfo.hu/uploads/dokumentumtar/jakab-interjunak-lap.pdf>

[18] **NAK támogatás:** <http://www.agroinform.com/gazdasag/a-kamara-is-tamogatja-a-gazdak-foldvasarlasat-23558>

[19] **Tiltakozások pl.:** <http://greenfo.hu/hirek/print/2015/08/07/nemzetellenes-buncselekmenyre-keszul-az-orban-kormany>

[20] **Alkotmánybírósági kereset:** <http://public.mkab.hu/dev/dontesek.nsf/o/2C1F9D85ED3B2272C1257EE3005873A0?OpenDocument>
[http://public.mkab.hu/dev/dontesek.nsf/o/2c1f9d85ed3b2272c1257ee3005873a0/\\$FILE/II_3093_o_2015_inditvany_anonimiz%C3%A1lt.pdf](http://public.mkab.hu/dev/dontesek.nsf/o/2c1f9d85ed3b2272c1257ee3005873a0/$FILE/II_3093_o_2015_inditvany_anonimiz%C3%A1lt.pdf)

[21] **A Kormány állami földeladásokról hozott döntése:** <http://greenfo.hu/hirek/2015/08/27/kiarusitjak-az-allami-foldeket>

[22] **A Kormány 1666/2015. (IX. 21.) határozata** a „Földet a gazdáknak!” Program keretében az állami tulajdonú földek földművesek részére történő értékesítéséhez szükséges intézkedésekről, Magyar Közlöny, 2015/134. szám (szeptember 21.), 19741- 19742. p.:
<https://drive.google.com/file/d/oBwjyig1BHf95aENwCGJ2WGFpYmc/view>

[23] **Győrffy 1.** módosító: http://magyarhirlap.hu/cikk/39050/Lehetove_tenne_a_Fidesz_a_foldberleti_haszonber_felulvizsgalatat

[24] **Győrffy 2.** módosító: http://magyarhirlap.hu/cikk/41139/Foldberleti_dijak_itt_a_lehetoseg_a_felulvizsgalatra

[25] **A Kormány 1666/2015. (IX. 21.) határozata** a „Földet a gazdáknak!” Program keretében az állami tulajdonú földek földművesek részére történő értékesítéséhez szükséges intézkedésekről, Magyar Közlöny, 2015/134. szám (szeptember 21.), 19741- 19742. p.:
<https://drive.google.com/file/d/oBwjyig1BHf95aENwCGJ2WGFpYmc/view>

[26] **Ángyán József**- néhány megszólalás az állami földprivatizáció okán:

<http://greenfo.hu/hirek/2015/07/11/a-magosz-es-a-kozos-foldvagonunk-szetrablasa?referrer=rss>

<http://www.sonline.hu/somogy/kozelet/angyan-egyszer-felelniuk-kell-akik-ezt-a-merenyletet-elkovetik-621255> <http://mno.hu/belfold/angyan-katasztrofalis-munkanelkuliseg-johet-1295906>

<http://greenfo.hu/hirek/2015/08/20/szemermetlen-erkolcstelen-foldrablas--angyan-jozsef-kossuth-teri-beszede?referrer=rss>

http://alfahir.hu/kozjot_legyuro_maganerdek_interju_angyan_jozseffel

http://www.szabadfold.hu/aktualis/hipnozisban_elnek_angyan_jozsef_interju <http://lanchidradio.hu/videok/141317>

http://alfahir.hu/angyan_jozsef_egy_nemzet_biztonsaga_attol_fugg_hogy_tud_e_elelmet_termelni https://www.youtube.com/watch?v=yRc5P_Wg8hE <https://www.youtube.com/watch?v=Hl6zE1Lyg10>

- [korrupció](#)
- [politikai elemzés](#)
- [környezetvédelem](#)
- [lobbi csoportok](#)
- [mezőgazdaság](#)
- [magyarország](#)
- [oligarchák](#)
- [társadalom](#)